

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Цветанка Петрова Петранова, дм,
„Катедра по Ревматология” и Клиника по Ревматология,
УМБАЛ „Св. Иван Рилски”
Медицински университет, гр. София

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор на науките“

Докторска програма „Ревматология“,

Професионално направление: 7.1. Медицина,

Област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт

Катедра по Пропедевтика на вътрешните болести

Автор: проф. д-р Стоянка Георгиева Владева, дм

Тема: „АКТУАЛНИ АСПЕКТИ НА ОСТЕОПОРОЗНИЯ ФРАКТУРЕН РИСК”.

Представеният ми комплект материали на хартиен и електронен носител за изготвяне на настоящата рецензия е в съответствие със Закона за развитието на академичния състав на Р България, Правилника на този закон за приложение в МУ гр.Пловдив и процедурата за придобиване на НС ”Доктор на науките” в МУ – гр. Пловдив, като включва всички необходими

документи. В представената справка за съответствие с минимални национални изисквания, както и тези на МУ гр. Пловдив по научната специалност „ревматология“ се вижда изпълнението на необходимите количествени показатели за провеждане на настоящата процедура.

Кандидатката за научна степен „доктор на науките“ проф. д-р Стоянка Георгиева Владева е родена през 1962г. Тя се дипломира като лекар през 1987 г. във ВМИ гр. Пловдив. През 1996 г завършва редовна докторантура в Клиника по ревматология, ВМИ гр. София и придобива научна степен „Доктор“ след защита на дисертационен труд на тема „Клинико-терапевтични и имунологични проучвания при болни с ревматоиден артрит“. От 1998 г. е главен асистент по Вътрешни болести, от 2012 г. е доцент по ревматология и от 2014 г. е избрана за професор по ревматология в Катедра по пропедевтика на вътрешните болести и Катедра здравни грижи на Медицински факултет, Тракийски университет, гр. Стара Загора. Проф. Владева провежда и следдипломното обучение по ревматология на ТрУ. Тя придобива клинични специалности вътрешни болести - през 1998 г., ревматология - през 2003 г., кардиология - през 2021г. Има дългогодишен клиничен опит, включително като Началник Клиника по ревматология, УМБАЛ ”Проф. Д-р Стоян Киркович” гр. Стара Загора и голяма амбулаторна практика с диспансерни пациенти. Участва в реализирането на Националната програма на Министерството на здравеопазването от 2006

г. като Управител на Център по остеопороза в гр. Стара Загора. Проф. Владева е Председател на Асоциация "Стара Загора срещу Остеопорозата" от 2001 г. Тя е активен общественик в гр. Стара Загора, като е организираща редица дейности за скрининг, диагностика и профилактика на пациенти с остеопороза. Членува в Българското медицинско дружество по остеопороза и остеоартроза и Българското дружество по ревматология.

1. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Работата на проф. д-р Стоянка Владева е посветена на широко разпространеното ревматологично заболяване остеопороза и свързания с него фрактурен риск.

Темата на дисертационния труд е актуална и значима. Остеопорозата е широко разпространеното ревматологично заболяване, характеризиращо се с влошаване на микроархитектониката на костта и с последващо увеличаване на костната чупливост. Съществен мотив за дисертационния труд е създаването на специфичен национален "FRAX" модел, както и световните данни за епидемиологията на болестта в света и България. Появилите се нови възможности за обективизиране на фрактурния риск и за предсказването на фрактури на база качество на костта умело са използвани в дисертационния труд.

Освен това авторката на дисертационния труд за пръв път в България провежда чрез остеодензитометрия РЕМС оценка на индекс на чупливост и

за предсказване на фрактурен риск „FRAX“. Поставените цели и задачи са подкрепени от резултатите и изводите. Получените данни имат важно приложение в ежедневната практика.

2. Познаване на проблема

Авторката на дисертационния труд познава детайлно проблема. Тя е обобщила литературния материал на база на 255 литературни източника, от които 7 на кирилица, а останалите на латиница. Изчерпателно са описани съществуващите в света инструменти за оценка на фрактурния риск. Дадени са възможностите за тяхното използване както от лекари, здравни специалисти и пациенти. Академичният подход на докторантката позволява обединяването на всички аспекти на съвременната оценка на остеопорозния риск, да бъдат имплементирани както в първичната, така и в специализираната медицинска помощ на страната. Повече от 5 години, проф. Владева клинично работи с методиката РЕМС. Предвид съществуващите световни данни за възможностите за това иновативно прилагане на ултразвуковата остеодензитометрия, сравними с DEXA, през последните години и включването на оценка на параметрите на качеството на костта, дисертантката е разширила проведените изследвания с РЕМС по темата на дисертацията.

3. Методика на изследването

Избраната методика съответства на поставената цел и на задачите. Събраният огромен информационен, клиничен и документален материал е анализиран изключително прецизно както по отношение на ретроспективния,

така и на проспективния анализ. Използвани са максимално съвременните методи за статистическа обработка, направена с надеждна статистическа програма SPSS версия 19. Много важен е мултивариантния анализ на рисковите фактори, получени върху голяма представителна група жени. Самостоятелното проучване за самооценката на пациентите за остеопороза значително увеличава стойността на научния труд.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационната работа е написана в обем от 173 страници. Тя е онагледена с 7 таблици, 30 фигури и 2 приложения.

Литературният обзор е изчерпателен и конкретен, обхваща 54 страници, представлява систематизиран вид на новостите по проблема и показва уменията на авторката да подбира и анализира критично литературните източници. Детайлно са описани факторите, определящи фрактурния риск и възможностите той да се дефинира за преценка на диагнозата и профилактиката на остеопорозата.

Целта е ясно формулирана. Задачите са 8 и са дефинирани в подкрепа на основната цел.

Разделът „Клиничен материал и методи” е написан на 19 страници. Събрани са резултатите от DXA изследвания на аксиален скелет на 12 478 човека. FRAX за ГОФ и FRAX за БФ са оценени за различните възрастови декади при 1 863 лица между 40 и 90 години чрез КМП от DXA. Направена е също остеодензитометрия на аксиален скелет при 324 жени с иновативната PEMS технология, успоредно с която е оценяван освен КМП, и индекс

на чувливост, мултивариантен анализ на рисковите фактори и анкета за самооценка на пациентите за техния фрактурен риск.

Резултатите са представени съвместно с обсъждането на 62 страници, систематизирани са логично и са написани последователно. Направеното обсъждане показва уменията на авторката да дискутира критично и ерудирано собствените резултати с предходни проучвания. Онагледени са в таблици, фигури и графики. Извършеното проучване е обширно изследване на актуалните аспекти на фрактурния риск и възможностите за неговото определене. Представените резултати са важни практически приноси в ревматологията у нас и в чужбина, особено за профилактиката на остеопорозата.

Общото разпространение на ниска КМП на лумбален гръбнак е 65,2% а на бедрена шийка е 64,8%. Общата честота на остеопорозата на лумбалния дял е 27,7%, а на бедрената шийка е 12,6%. Сега провежданите изследвания на КМП в България са анализирани в смисъл надграждане на постигнатите успехи в тази област на науката в България и отваря нови хоризонти за детайлизиране както на етническите особености, така и по-широко включване на FRAX в един цялостен подход за диагноза и профилактика на остеопорозата.

Дисертационният труд завършва с 12 основни извода, които обобщават резултатите от наблюденията. Очертани са 6 приноса, подчертаващи достойнствата на дисертационния труд.

Приемам всички изводи и приноси, направени в дисертационния труд.

Проф. д-р Стоянка Владева е представила общо 37 публикации, от които 22 са в пълен текст и 15 са доклади, представени в чужбина. От публикациите 27 са реферирани в Scopus или Web of science, а останалите са публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране. Две от публикациите са приети за печат.

За настоящия конкурс, извън тези от процедурите за придобиването на научни звания, докторантката е представила 27 цитирания, от които 20 са в списания, реферирани в Scopus или Web of science. Особено значими са цитатите на публикациите от последните две години, които са актуален фактор България да бъде включена в световните анализи и прогнози за епидемията от остеопороза.

5. Автореферат

Автореферата е направен според изискванията на Правилника на академично развитие в МУ гр.Пловдив. Обемът от 67 страници е достатъчен, структурата обхваща и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията. Използвани са най-показателните 8 таблици и 22 фигури .

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проф. д-р Стоянка Владева, д.м. е изследвала прецизно подбран контингент от болни, анализирала е коректно резултатите и задълбочено ги е съпоставила с наличните данни от световната литература.

Спазени са изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Медицински университет гр. Пловдив за придобиване на степен „доктор на науките”. Дисертационният труд съдържа теоретични обобщения и решения на важни научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката. Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** на научния труд и **присъждане на научна степен „доктор на науките”** по Докторска програма Ревматология 7.1. Медицина проф д-р Стоянка Георгиева Владева, дм.

Заличено на основание
Чл.5 §1, 6. "В" Регламент (ЕС)2016/679

18.12.2023

доц. д-р Цветанка Петрова Петранова, дм